

**Еділбай Төлебайұлы Оспанов¹, Ақторғын Жамаубайқызы Кәрібекова^{2*},
Айсұлу Нұрдынқызы Тұрарова³**¹филология ғылымдарының кандидаты,

Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университеті, Қазақстан, Алматы қ.,

ORCID: 0000-0003-2253-134X E-mail: yedilbay.ospan@gmail.com

^{2*}автор-корреспондент, филология ғылымдарының кандидаты,

Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университеті, Қазақстан, Алматы қ.,

ORCID: 0009-0008-7269-4247 E-mail: ak_torgyn-karibek@mail.ru

³филология ғылымдарының кандидаты, доцент,

Мұхаммед Хайдар Дулати атындағы Тараз өңірлік университеті, Қазақстан, Тараз қ.,

ORCID: 0000-0002-4712-5420 E-mail: aisulu.turarova@mail.ru

АКАДЕМИЯЛЫҚ ЖАЗЫЛЫМ ҚҰЗЫРЕТТІЛІГІН ДАМУ ЖОЛДАРЫ

Андатпа. Қазіргі таңда Қазақстанның жоғары оқу орындарында (ЖОО) білім алушылардың ғылыми жазылым дағдысын қалыптастыру мақсатында «Академиялық жазылым» пәні кеңінен оқытылуда. Дегенмен пәннің өзіндік ерекшелігіне байланысты жазылым дағдысын қалыптастыруда біршама қиындықтар туындап отыр. Бұл мақалада сапалы зерттеу негізінде педагогикалық ЖОО-да оқитын студенттердің академиялық жазылым пәніне көзқарасын анықтау мақсатында төрт университеттің 28 студентінің қатысуымен фокус-топтық сұхбат жүргізілді. Сұхбат нәтижелері тақырыптық талдау арқылы қарастырылып, академиялық жазылымның кәсіби және академиялық дағдыларды қалыптастырудағы маңыздылығы анықталды. Дегенмен студенттерде оқу үдерісіне, тәртіпке және тілдік дағдыларға байланысты әртүрлі деңгейдегі алаңдаушылық, сенімсіздік және мотивацияның төмендігі байқалды. Сондай-ақ студенттер академиялық жазылымның ғылыми, оқу және зерттеу үдерісіндегі маңыздылығына сенімді. Зерттеу нәтижелері тіл мен жазылымды үйлестіре оқытатын, инклюзивті және білім алушыға қолдау көрсететін, оқу контексіне бейімделген педагогиканың қажеттілігін көрсетеді. Бұл зерттеу академиялық жазылым бойынша жүргізілетін зерттеулерге үлес қосып, академиялық жазылым дағдыларын қалыптастыру үшін оқу бағдарламаларын әзірлеуге ықпал етуі мүмкін.

Тірек сөздер: академиялық жазылым; жазылым құзыреттілігі; педагогикалық ЖОО; фокус-топтық сұхбат; академиялық сауаттылық

Сілтеме жасау үшін: Оспанов Е.Т., Кәрібекова А.Ж., Тұрарова А.Н. Академиялық жазылым құзыреттілігін дамыту жолдары. *Tiltanym*, 2026. №1 (101). 164-174-бб.

DOI: <https://doi.org/10.55491/2411-6076-2026-1-164-174>

**Едилбай Төлебаевич Оспанов¹, Ақторғын Жамаубаевна Кәрібекова^{2*},
Айсұлу Нурдуновна Турарова³**¹кандидат филологических наук,

Казахский национальный педагогический университет имени Абая, Казахстан, г. Алматы,

ORCID: 0000-0003-2253-134X E-mail: yedilbay.ospan@gmail.com

^{2*}автор-корреспондент, кандидат филологических наук,

Казахский национальный педагогический университет имени Абая, Казахстан, г. Алматы,

ORCID: 0009-0008-7269-4247 E-mail: ak_torgyn-karibek@mail.ru

³кандидат филологических наук, доцент,

Таразский региональный университет имени Мухаммеда Хайдара Дулати, Казахстан, г. Тараз,

ORCID: 0000-0002-4712-5420 E-mail: aisulu.turarova@mail.ru

СПОСОБЫ РАЗВИТИЯ КОМПЕТЕНЦИИ АКАДЕМИЧЕСКОГО ПИСЬМА

Аннотация. В настоящее время в высших учебных заведениях (ВУЗ) Казахстана предмет «Академическое письмо» широко преподаётся с целью формирования у обучающихся навыков научного письма. Однако, ввиду специфики предмета, при формировании навыков письма возникают определённые трудности. В рамках данного исследования, на основе качественного подхода, был проведён фокус-групповой опрос с участием 28 студентов четырёх педагогических университетов для определения их отношения к предмету «Академическое письмо». Результаты опроса были проанализированы с использованием тематического анализа, что позволило выявить важность академического письма для формирования профессиональных и академических навыков. Тем не менее, у

студентов наблюдались различные уровни тревожности, неуверенности и снижения мотивации, связанные с учебным процессом, дисциплиной и языковыми навыками. В то же время студенты осознают научное и учебное значение академического письма в процессе обучения и исследований. Результаты исследования показывают необходимость педагогики, которая объединяет обучение языку и письму, поддерживает обучающихся, обеспечивает инклюзивность и адаптирована к учебному контексту. Данное исследование вносит вклад в исследования по академическому письму и может способствовать разработке учебных программ для формирования навыков академического письма.

Ключевые слова: академическое письмо; письменная компетенция; педагогический ВУЗ; фокус-групповое интервью; академическая грамотность

Для цитирования: Оспанов Е.Т., Карибекова А.Ж., Турарова А.Н. Способы развития компетенции академического письма. *Tiltanyum*, 2026. №1 (101). С. 164-174. (на каз. яз.)

DOI: <https://doi.org/10.55491/2411-6076-2026-1-164-174>

Yedilbay Ospanov¹, Aktorgyn Karibekova^{2*}, Aisulu Turarova³

¹Candidate of Philological Sciences, Abai Kazakh National Pedagogical University, Kazakhstan, Almaty, ORCID: 0000-0003-2253-134X E-mail: yedilbay.ospan@gmail.com

^{2*}Corresponding Author, Candidate of Philological Sciences, Abai Kazakh National Pedagogical University, Kazakhstan, Almaty, ORCID: 0009-0008-7269-4247 E-mail: ak_torgyn-karibek@mail.ru

³Candidate of Philological Sciences, Associate Professor, Muhammad Khaydar Dulaty Taraz Regional University, Kazakhstan, Taraz, ORCID: 0000-0002-4712-5420 E-mail: aisulu.turarova@mail.ru

APPROACHES TO DEVELOPING ACADEMIC WRITING COMPETENCE

Abstract. Currently, the course “Academic Writing” is widely taught in higher education institutions (HEI) in Kazakhstan with the aim of developing students’ scientific writing skills. However, due to the specific nature of the course, certain difficulties arise in the development of writing skills. Within the framework of this study, based on a qualitative approach, a focus group interview was conducted with 28 students from four pedagogical universities to determine their attitudes toward the course “Academic Writing.” The results of the interviews were analyzed using thematic analysis, which allowed for identifying the importance of academic writing in the development of professional and academic skills. Nevertheless, students exhibited varying levels of anxiety, uncertainty, and decreased motivation related to the learning process, discipline, and language skills. At the same time, students recognized the scientific and educational significance of academic writing in the context of learning and research. The results of the study indicate the need for pedagogy that integrates language and writing instruction, supports learners, ensures inclusivity, and is adapted to the learning context. This study contributes to research on academic writing and can facilitate the development of curricula aimed at fostering academic writing skills.

Keywords: academic writing; writing competence; pedagogical HEI; focus group interview; academic literacy

For citation: Ospanov, Y., Karibekova, A., Turarova, A. Approaches to Developing Academic Writing Competence. *Tiltanyum*, 2026. No. 1 (101). Pp. 164-174. (in Kazakh)

DOI: <https://doi.org/10.55491/2411-6076-2026-1-164-174>

Кіріспе

Академиялық жазылым студенттердің интеллектуалдық дамуы мен кәсіби дайындығын қалыптастыруда әсіресе сыни ойлауға, зерттеушілік қарым-қатынасқа және пәндік дискурсқа баса назар аударатын ЖОО-да аса маңызды дағды болып табылады (Оспанов, 2024). Педагогикалық бағдарламаларда оқитын студенттер үшін академиялық жазылым тек академиялық білімді көрсету құралы ғана емес, сонымен қатар олардың болашақ педагог ретінде өзіндік тұлғасын қалыптастыруға ықпал ететін негізгі тәжірибе ретінде көрініс табады. Дегенмен үш тілде білім беру саясатымен орыс тілінде білім алатын топтарда қазақ тілі мен ағылшын тілі, ал қазақ тілінде оқитын топтарда орыс тілі мен ағылшын тілі 1-курста міндетті түрде оқылады. Осыған байланысты Қазақстанның дамып келе жатқан білім беру жүйесі жағдайында академиялық жанрларда тиімді әрі сауатты жаза білу қажеттілікке де, қиындыққа да айналды.

Академиялық сауаттылықты арттыру және жаһандық стандарттарды жергілікті оқу жоспарларына енгізу бойынша ұлттық күш-жігерге қарамастан, көптеген қазақстандық ЖОО студенттері академиялық жазылым құзыреттілігін дамытуда елеулі кедергілерге тап болады. Бұл қиындықтар әсіресе педагогикалық бағытта білім алатын студенттер арасында айқын көрінеді,

бұл үдерісте студенттер оқуды меңгерумен қатар, мектеп жағдайында жазуды оқытуға қажетті кәсіби дағдыларды қалыптастыруы тиіс. Аталған мәселе көбінесе оқу бағдарламаларының теориялық негіздерге шамадан тыс бейімделуімен және студенттердің практикалық дағдыларды меңгеруге мүмкіндігінің шектеулігімен байланысты болуы мүмкін. Сонымен қатар академиялық жазылымды жүйелі түрде оқытуға арналған арнайы курстардың тапшылығы мен осы саладағы білікті мамандардың жетіспеушілігі студенттердің ғылыми мәтіндерді стандарттарға сай рәсімдеу мүмкіндігін шектейді. Зерттеулер студенттердің ана тіліндегі академиялық сауаттылық дағдыларының жеткіліксіздігі оқу тапсырмаларының сапасына теріс ықпал етіп, шет тіліндегі ғылыми мәтіндерді құрастыруда қосымша қиындықтар туындататынын айғақтайды (Swartz, 2020). Осы орайда батыстық білім беру кеңістігінен алынған модельдерді жергілікті ортаға бейімдеудің тиімділігі мен орындылығы туралы пікірталастар зерттеушілер арасында әлі де өзекті мәселе болып қалуда (Zashikhina, 2021).

Академиялық жазылым болашақ мұғалімді оқытудың негізгі құрамдас бөлігі болғанымен, қазақстандық педагогикалық мамандық студенттерінің бұл процесті тәжірибеде қалай тұжырымдайтыны және тәжірибеден қалай өткізетіні туралы зерттеулер жеткіліксіз. Қазіргі зерттеулер студенттердің өмірлік тәжірибесіне, сенімдеріне және эмоционалдық жауаптарына шектеулі түрде назар аудара отырып, оқу жоспарларына және тіл үйретуге бағытталған. Аталған олқылықтың маңызы зор, себебі студенттердің қабылдау ерекшеліктері мен қиындықтарын түсіну көптілді жоғары білім беру жүйесінде тиімді педагогикалық стратегияларды әзірлеуге және білім берудегі теңдікті қамтамасыз етуге мүмкіндік береді.

Бұл зерттеу қазақстандық болашақ педагогтардың академиялық жазылым туралы түсінігін, оған деген көзқарасын, тәжірибесін зерттеуге бағытталған. Сонымен қатар ол әртүрлі академиялық ортадағы және тілдік контексттегі студенттердің академиялық жазылымды қалай қабылдайтынын анықтауды, мотивациялық және академиялық жазылымдағы құзыреттілігін дамыту арасындағы байланысты талдауды мақсат етеді.

Зерттеу фокус-топтық сұхбаттар арқылы студентке бағытталған тәсілді қолдана отырып, жоғарыда аталған мақсаттарды шешуге бағытталған. Сонымен қатар инклюзивті және контекстке бейімделген педагогикалық стратегияларды айқындауға мүмкіндік беретін тұжырымдар қалыптастыруды көздейді.

Академиялық жазылымды дамытудың субъективті өлшемдерін – эмоционалдық жауаптарды, қабылданатын өзектілікті және нұсқаулық әсерлерін зерттеу арқылы бұл зерттеу көптілді және посткеңестік жоғары білім беру жүйелеріндегі академиялық сауаттылық туралы зерттеулерге үлес қосуға бағытталған. Ол сондай-ақ академиялық жазылымды тек техникалық дағды ретінде ғана емес, сонымен қатар білім берудегі теңдік пен кәсіби қалыптасудың орталығы болып табылатын күрделі, әлеуметтік тәжірибе ретінде талдауға бағытталады. Осы ретте бұл зерттеу мынадай сұрақтарға жауап іздейді:

1. Педагогикалық ЖОО-ларда академиялық жазылым кәсіби және академиялық дағдыны қалыптастыруда қаншалықты маңызды?
2. Академиялық жазылымды оқыту барысында қандай қиындықтар кездеседі?
3. Педагогикалық ЖОО-да академиялық жазылым пәнін тиімді оқытудың қандай жолдары бар?

Материал және әдістер

Бұл зерттеуде қазақстандық педагогикалық мамандық студенттерінің академиялық жазылымға қатысты пікірлерін, көзқарастарын және құзыреттілігін дамыту үшін фокус-топтық сұхбаттарды пайдалана отырып, сапалы зерттеу дизайны қолданылды. Зерттеуге қатысушылар Қазақстанның педагогикалық бағытта мамандықтар дайындайтын төрт университеттен алынды. Бұл төрт ірі ЖОО-дан мақсатты түрде әрқайсысынан жеті студенттен төрт топтық фокус-топ іріктелді. Фокус-топқа бөлінген, барлығы – 28 бакалавриат студент (бірінші курстан төртінші курсқа дейін) зерттеуге толық қатыстырылды. Әрбір фокус-топ пәндердің (гуманитарлық ғылымдар және STEM), академиялық деңгейлердің және тілдік ортаның (қазақ, орыс және ағылшын тілін үйренушілер) үлесін тең көрсете алады. Әртүрлілікті қамтамасыз ету үшін гендерлік және аймақтық өкілдік те қарастырылды.

Деректер әрқайсысы 60-90 минутқа созылатын жартылай құрылымдық фокус-топтық сұхбаттар арқылы жиналды. Сұхбаттар қатысушылардың ыңғайына және деректердің жан-жақтылығын қамтамасыз ету үшін олардың таңдаған тілінде (қазақ, орыс немесе ағылшын) жүргізілді. Өңгімелесу хаттамасы алты тақырыптық бөлімді қамтыды: (1) сұхбат мақсатын түсіндіру, (2) тәжірибе мен қиындықтар, (3) оқыту және оқу әдістері, (4) көзқарастар мен құндылықтар, (5) құзыреттілік және даму, (6) қорытынды рефлексия.

Барлық сұхбаттар қатысушылардың келісімімен аудиожазбаға алынып, кейіннен сөзбе-сөз транскрипцияланды. Қажет болған жағдайда аударма жасалып, мағынасы мен контекстін сақтау үшін қос тілді зерттеушілер өзара тексерілді. Этикалық талаптарды сақтау мақсатында қатысушыларға құпиялылық, анонимдік және қатысудың ерікті сипаты туралы ақпарат берілді және жарияланым барысында анонимділік сақталатындығына толық кепілдік берілді.

Транскрипцияланған деректерді талдау үшін Браун мен Кларктың алты қадамдық тәсіліне (2006) сәйкес тақырыптық талдау қолданылды. Бұл әдіс фокус-топтар ішінде және олардың арасында қайталанатын тақырыптар мен мағыналық үлгілерді анықтауға мүмкіндік берді. Бастапқы кодтар индуктивті түрде құрылды, тақырыптарға топтастырылды, содан кейін зерттеу тобы арасында қайталанатын талқылаулар арқылы нақтыланды. Сондай-ақ сұхбат барысында студенттердің көзқарасына әсер ететін факторлар ретінде тілдік әртүрлілікке, пәндік айырмашылықтарға және білім деңгейіне ерекше назар аударылды. Бұл әдіснамалық тәсіл қазақстандық болашақ педагогтардың оқу бағдарламаларын талдауға, академиялық жазылымдағы құзыреттілікті тұжырымдауға, түсінуге мүмкіндік берді.

Әдебиетке шолу

ЖОО-да академиялық жазылымның маңыздылығы, студенттердің оқу жетістіктері мен кәсіби дамуының негізі жан-жақты зерттелген. Академиялық жазылым тек білім беруді жеңілдетіп қана қоймайды, сонымен қатар сыни ойлау, дәлелдеу және уақытты тиімді пайдалана алу сияқты дағдыларды да қалыптастырады. Бұл зерттеу академиялық жазылымның табиғатын, оның педагогикалық салдарын және Қазақстан сияқты көптілді және көпмәдениетті контексттердегі қиындықтарды зерттейтін әртүрлі ғылыми әдебиеттерге сүйенеді.

Бұл зерттеудің теориялық негізі жазылымды қарапайым, жай техникалық дағды емес, элеуметтік және гносеологиялық тәжірибе ретінде қарастыратын Ли және Стрит ұсынған академиялық сауаттылық үлгісіне негізделген (Lea, 1998: 160). Бұл перспектива студенттердің академиялық жазылым тәжірибесін қалыптастырудағы контекстік, мәдени және институционалдық нормалардың маңыздылығын көрсетеді. Ол жазылымды бейтарап, контекстіктен ажыратылған әрекет ретінде емес, студенттерді белгілі бір тәртіптік жүйелілік негізде мағыналы тұрғыдан жазуға дағдыландырады. Бұл өз кезегінде тиімділікті қалыптастырады, жазылымдағы өзіндік тиімділіктің рөлі студенттердің өз мүмкіндіктеріне деген сенімдеріне, мотивациясына, сабаққа қатысуына және академиялық тапсырмаларды орындаудағы табандылығына қалай әсер ететінін түсіну үшін аса маңызды. Ал Пажарес жазудың тиімділігінің студенттің тәжірибесі, оларға берілетін кері байланыс және қолдаушы оқу ортасының болуы арқылы қалыптасатынын атап көрсетеді (Pajares, 2003: 145). Осылайша, тиімділік студенттердің эмоционалдық жағдайына тікелей байланысты, яғни эмоция академиялық жазылым тапсырмаларын орындауға әсер етеді.

Зерттеулердің басым бөлігі, әсіресе, ағылшын тілінде сөйлемейтін, бірақ ағылшын тілінде оқытылатын ортада студенттер кездесетін ерекше қиындықтарды қарастырды. Студенттер қазақ немесе орыс тілдерінде ойлай отырып, ағылшын тілінде жиі жазатын Қазақстанда бұл қиындықтар аудармашылық және мәдени кедергілермен байланысты болуы мүмкін. Бұл өз кезегінде танымдық қиындықтарға әкеледі және Қазақстандық студенттердің көптілді академиялық ортадағы танымдық кедергілерін анықтауға мүмкіндік береді.

Ал қазіргі заманғы педагогикалық тәсілдер жазуды пәндік мазмұнға біріктіретін және жобаны жазуға, кері байланысқа және сыни ойлау мен талдауға баса назар аударатын үдеріске бағытталған құзыреттіліктерді құптайды. Сондықтан Леки мен Тарди жазылымды жеке техникалық жаттығулардан гөрі жанрлық модельдеу және енгізілген тәжірибелер арқылы үйрету керек деп санайды (Leki, 2007; Tardy, 2009). Дегенмен қазақстандық жоғары оқу орындарында

жүргізілген эмпирикалық зерттеулер студенттердің тілдік дайындығы төмен болған жағдайда, олардың жазудың құрылымдық және аргументациялық компоненттерін меңгеруде айтарлықтай қиындықтарға тап болатынын растайды (Тажік, 2022a). Бұл орайда академиялық жазудағы жүйелілік, келісімділік пен дәлелдеу базасының жетіспеушілігі студенттердің халықаралық ғылыми орта талаптарына сай келуін қиындататын негізгі факторлар болып отыр.

Сонымен қатар Кенжебаева мен Балтабаева қазақ тілі сабақтарында жазылым дағдыларын дамытудың әртүрлі әдістерін, соның ішінде монофониялық, сюжеттік жазуды және мәтінді қорытындылауды атап көрсетеді (Кенжебаева, 2023: 93). Қилыбаев және басқалар Қазақстанның білім беру жүйесі контекстінде академиялық жазылым дағдыларын дамытуға назар аудара отырып, оның функционалдық сауаттылықты арттырудағы рөлін анықтап береді (Килыбаев, 2022: 89). Сондай-ақ Асанбаева фильмдік дискурс арқылы жазылым дағдыларын оқытудың инновациялық тәсілін зерттейді, бұл оқушылардың белсенділігін арттырады және жаңа тақырыптарды меңгеруге көрнекі құралдар береді деп болжайды (Асанбаева, 2022: 27). Барлық зерттеулер жазу студенттердің жалпы лингвистикалық және академиялық дамуына ықпал ететін тілді меңгеру мен қарым-қатынастың маңызды құрамдас бөлігі екендігін дәлелдейді.

Академиялық жазылым рефлексиялық тәжірибені, педагогикалық ой-пікірлерді және ғылыми коммуникацияны дамытуға қолдау көрсететін мұғалімдерді оқытуда өте маңызды. Алайда оқытушылар жүктемесінің ауырлығы және олардың жеке тәлімгерлікпен айналысуы олардың студенттердің жазба жұмыстарына сапалы кері байланыс беру уақытын айтарлықтай шектейді (Jafary, 2024). Осы ретте зерттеулер университет оқытушыларының академиялық жазылымды оқытудағы біліктілігі мен тәжірибесінің жеткіліксіздігі студенттердің ғылыми мәтін құрастыру қабілеттеріне тікелей әсер ететінін алға тартады (Тажік, 2022b). Сондай-ақ педагогикалық үдерістегі нұсқаулықтардың тапшылығы мен оқыту әдістемелеріндегі бірізділіктің болмауы студенттердің академиялық жазылымға деген мотивациясын төмендетіп, олардың ғылыми мақалалар мен эсселерді сапалы әзірлеуіне кедергі келтіретін негізгі факторлардың бірі болып табылады (Khammee, 2024).

Академиялық жазылымға қатысты халықаралық әдебиеттер саны артып келе жатқанымен, Қазақстандағы болашақ педагогтардың білім алу барысында академиялық жазылымды қалай қабылдайтынын зерттеген еңбектер аз. Қарастырылған зерттеулердің көпшілігі тілді меңгеру деңгейіне немесе оқу жоспарын құруға бағытталған, олар оқушылардың субъективті тәжірибесі мен жазудың әлеуметтік-эмоционалдық өлшемдерін қарастырмайды. Сондай-ақ педагогикалық ЖОО студенттерінің субъективті тәжірибесін фокус-топ арқылы жүйелі талдаған сапалы зерттеулер тапшы. Біздің зерттеуіміз көптілді, посткеңестік жоғары білім контекстінде жазылымды дамытудың күрделілігін қамтитын сапалы, студентке бағытталған тәсілді қолдану арқылы осы олқылықты кетіруге тырысады.

Қорытындылай келе, әдебиеттер инклюзивті, контекстке бейімделген және жауапты жазылым нұсқауларының маңыздылығын көрсетеді. Бұл зерттеу қазақстандық педагогикалық мамандық студенттерінің академиялық жазылымды қалай қабылдайтынын, оның қиындықтарын қалай шешетінін және өздерінің ғылыми жазу тәжірибесінде сенімділік пен құзыреттілікті қалай дамытатынын зерттеуге негізделген.

Нәтижелер және талқылау

Бұл бөлімде студенттердің сұхбат барысында алынған фокус-топтық деректер тақырыптық талдау негізінде алты негізгі тақырыпқа бөлініп жазылады: 1) академиялық жазылым туралы пікірлер, 2) эмоционалдық тұрғыдағы жауаптар мен көзқарастар, 3) оқу барысындағы тәжірибе, 4) белсенділік пен стратегияны қолдану, 5) тілге қатысты қиындықтар, 6) кәсіби тұрғыдағы маңыздылық.

1. *Академиялық жазылым туралы пікір.* Барлық фокус-топтарда студенттер академиялық жазылымды, әңгімелеу немесе шығармашылық жазудан ерекшеленетін ресми және ережелермен реттелетін үдеріс ретінде түсінетіндігі анықталды. Ол әдетте «эсселерде, ғылыми жұмыстарда және рефераттарда қолданылатын құрылымдық және логикалық жазу» ретінде анықталды (1 фокус-топ). STEM студенттері оны көбінесе техникалық құжаттамамен және нақтылықпен байланыстырады: «Академиялық жазылым зертханалық есептердегідей фактілер мен

нәтижелерді анық көрсетуді білдіреді» (4 Фокус-топ). Керісінше, гуманитарлық ғылымдар студенттері сыни ойлау мен жүйелілікті атап көрсетті: «Бұл дәлелдерді ұйымдастыру және ұсыну тәсілі» (3 фокус-топ).

2. *Эмоционалдық тұрғыдағы жауаптар мен көзқарастар.* Студенттердің академиялық жазылымға қатысты көзқарастары алаңдаушылық пен сенімсіздіктен бастап қызығушылық пен мүмкіндіктерге дейінгі ауқымды көрсетті. Бірінші курстың қатысушылары бұл тақырыпты бастапқыда «қорқынышты және стресске ұшырататын» қиын сабақ санайтынын мойындады (1 фокус-топ), ал 4-курс студенттері бұл пән бойынша: «Алғашында мен академиялық жазылымды жек көрдім, бірақ қазір оның өз ойыңды анық жеткізуге көмектесетін пән екендігіне көзім жетті» деп санайтынын айтты (4 фокус-топ). Бұл эмоциялар көбінесе тілді меңгерумен және жазбаша тапсырмаларды орындаудағы шығармашылық әсер етумен байланысты болуы мүмкін. Үш тілді меңгерген бір студент: «Кейде қазақша немесе орысша ойлап, содан кейін ағылшынша жазуға тырысамын, себебі ағылшын тілінде материал көп, сондай-ақ көптеген терминдерді аударып жатпайсың» (2 фокус-топ).

3. *Оқу барысындағы тәжірибе.* Студенттер академиялық жазылым пәні бойынша нұсқаулық жөнінде әртүрлі пікір білдірді. Көпшілігі теориялық мазмұнның пайдалы екенін мойындады, бірақ практикалық қолданудың жоқтығына баса назар аударды: «Біз құрылым мен стиль туралы білдік, бірақ оны қолдануға тәжірибе жеткіліксіз болды. Меніңше, бұл пәннен тек семинар [практикалық] сабақ болғаны дұрыс» (1-фокус топ). Көптілді білім алушылар екі тілді оқыту мен сөздік қолдаудың пайдалы болғанын хабарлады, ал үздік оқитын студенттер сыни талдауға көбірек тоқталғанды сұрады: «Бізге тек грамматика емес, дәлелдерді құрастыру, жүйелеп жазу бойынша көбірек практика қажет» (3 фокус-топ).

4. *Белсенділік пен стратегияны қолдану.* Жазбаша тапсырмаларды орындаудың өзектілігі мен мәтін құрылымдары барысында байланыс жоғары екені байқалады. Сабақта белсенділігі жоғары студенттер жоспар құру, бірнеше жобаны талдау, қарау және өзара тексеру сияқты стратегияларды қолданатындықтарын айтып берді. «Мен жоба жазу барысында кіріспе, әдістер, нәтижелер, қорытынды сияқты бөлімдерді жазамын. Оны өткізбей тұрып, екі немесе үш рет қайталап оқимын» (2 фокус-топ). Көптеген студенттерге дұрыс ақыл-кеңес берілмейтіндігі немесе көп жайттарды дұрыс түсінбейтіндігі де байқалады: «Мен жазуға тырысамын, бірақ көп жағдайда құрылымды түсінбей қаламын немесе сабақ барысында түсінген сияқты боламын, бірақ үйде өз бетіммен жазайын десем, қиналамын, ұмытып қаламын» (1 фокус-топ).

5. *Тілге қатысты қиындықтар.* Тілдік факторлар жазудың дамуына елеулі кедергілер келтіретіндігі де анықталды. Студенттер өз ойларын қазақ немесе орыс тілінен академиялық ағылшын тіліне аудару кезінде жиі ұшырасатын мәселелерді айтты. «Мен мәтіндегі сөздерді сөзбе-сөз аударғанда, кейде мағынасы жоғалып кетеді», – деп атап өтті 4 фокус-топ қатысушысы. Қайталау және плагиатты болдырмау барысында да көптеген қиындықтар туындайды. Студенттер: «Мен әрқашан бір нәрсені өз сөзіммен қалай айту керектігін білмеймін» (2 фокус-топ). Бұл тіл мен жазылымды тереңірек оқыту қажеттілігін көрсетеді.

6. *Кәсіби тұрғыдағы маңыздылық.* Көптеген қиындықтарға қарамастан, студенттер академиялық жазылымды олардың болашақ оқытушылық мансаптары үшін маңызды дағды ретінде түсінеді. Бір студент: «Бұл тек университет үшін ғана емес, бізге оқушыларды сыни ойлауға және жазуға үйрету үшін қажет» (1 фокус-топ). Басқалары оның ғылыми жұмыс пен халықаралық ынтымақтастық үшін құндылығын атап өтті: «Егер мен шетелде зерттеулерімді жариялап немесе жұмысты жүзеге асырғым келсе, академиялық жазылымды жақсылап меңгеріп алуым керек» (3 фокус-топ). Соңғы курс студенттері, аталмыш пәннің қажеттілігін әсіресе ғылыми жобалар мен тезистерді аяқтағаннан кейін көбірек түсінген сияқты.

Бұл мәселелер студенттердің академиялық жазылымға деген танымдық, эмоционалдық, лингвистикалық және контекстік көзқарастарын айқындайды. Деректер академиялық жазылым бойынша педагогикалық бағытта білім алатын студенттердің пікірлерін көрсетеді және білім беру бағдарламаларындағы құзыреттіліктерді қайта қарап студенттердің жазылым дағдылары бойынша нәтижелерін жақсартуға болатын нақты бағыттарды көрсетеді.

Мақаланың талқылау бөлімі зерттеу арқылы анықталған алты мәселені жан-жақты

тақырыптық талдау негізінде қазақстандық болашақ педагогтардың академиялық жазылымға қатысты түсініктерін, көзқарастарын және тәжірибелерін синтездейді. Қорытындылар осы көзқарастардың академиялық жазылым бойынша құзыреттілікке қалай әсер ететінін түсіндіру үшін кеңірек талқыланады.

Педагогикалық ЖОО-да оқитын студенттер негізінен академиялық жазылымды академиялық және кәсіби жетістіктің құрамдас бөлігі болып табылатын құрылымдық, формальдылық ретінде қабылдайды. Бұл тұжырым академиялық жазылымды жанрлық тұрғыдан жіктеу, логикалық үйлесімділікті сақтау және ғылыми стильді меңгеруді қажет ететін ерекше сауаттылық ретінде қарастырады. Гуманитарлық ғылымдар мен STEM бағытында білім алатын студенттердің көзқарасы арасындағы саралау пәндік гносеологияның студенттердің жазуды түсінуіне әсерін растайды: гуманитарлық ғылымдардың студенттері дәлелдеу мен интеллектуалды экспрессияға баса назар аударды, ал STEM студенттері құрылым мен деректер байланысына назар аударды. Бұл тұжырымдар Ли мен Стриттің (1998) академиялық сауаттылық моделіне сәйкес келеді, ол жазудың элеуметтік контексте қалыптасатынын және тәртіптік тәжірибелер арқылы дамитынын көрсетеді. Академиялық грамматиканы қалыптастыру лингвистикалық зерттеулердегі маңызды жетістік болып саналады және жазылым барысында қалыптасқан стильдер мен тәсілдерді қамтиды (Кенжебаева, 2023: 94).

Осыдай тұжырымға қарамастан, студенттердің эмоционалдық жағдайдарын білуге байланысты қойылған сұрақтардың жауаптарында да айтарлықтай өзгерістер бар. Бірінші курс және STEM студенттері академиялық жазылымға қатысты көп алаңдаушылық білдірді және оны түсінуде де қиналатындарын айтты. Керісінше, гуманитарлық бағыттағы студенттер пәнге деген айтарлықтай қызығушылығын танытты, бұл академиялық жазылымға деген сенімділікті көрсетеді. Бұл пікірлер жазылымның маңыздылығын атап көрсететін қазақстандық зерттеулермен үндеседі. Академиялық жазылымның дамуы әлі де жаттанды жаттаудан рефлексивті және аналитикалық ойлауға ауысуды қажет ететінін көреміз.

Студенттердің академиялық жазылымға деген көзқарасы оның академиялық тұрғыдан қалыптасуына тікелей байланысты. Бірінші курс студенттері үшін пән көбінесе міндетті талап ретінде қарастырылды; дегенмен жоғары курс студенттері мен бітіруші түлектер үшін ол кәсіби тұрғыдан маңызды. Барлық фокус-топтар оқу барысында академиялық жазылымның маңыздылығын атап өтті. Бұл мектеп мұғалімдерінің рефлексиялық тәжірибесі мен коммуникативті дағдыларын дамытуда жазылымның рөлін көрсететін халықаралық зерттеулермен сәйкес келеді (Ivanic, 2004: 232). Сонымен қатар студенттердің жазылымды маңызды дағды ретінде қабылдауы педагогикалық оқу бағдарламаларында «оқу үшін жазу» шеңберіне көбірек назар аудару қажеттігін көрсетеді. Сондықтан оқыту үдерісін жай ғана грамматикалық ережелерді жаттау емес, ғылыми мәтіндерді сыни тұрғыда талдауға және пәндік дискурсты игеруге бағытталған инновациялық әдістемелермен толықтыру қажет (Tajik, 2022b). Бұл ретте оқытушылардың кері байланыс беруі және студенттердің өз бетінше рефлексия жасауы оқу нәтижелерін жақсартудың негізгі тетіктері ретінде қарастырылуы тиіс (Rasulova, 2023).

Студенттердің академиялық жазылым курстарына қатысуы олардың пәнді толық түсінуімен тікелей байланысты болды. Бұл бірінші курс студенттері мен көптілді студенттер арасындағы тілдік кедергілер мен когнитивтік шамадан тыс жүктемеден туындайтын айырмашылықтарды көрсетеді.

Сабақ барысындағы студенттердің өзара кері байланыс жасауы, жазу үлгілері, екі тілді қолдануы сияқты жайттардың да жазылымның қалыптасуында үлкен әсері бар. Бұл құралдар когнитивті тұрғыда әрекет етеді. Сонымен қатар жазуды дамытуда студентке бағытталған оқыту мен үдеріске бағдарланған педагогикаға ерекше мән беретін зерттеулердің бар екені белгілі. Бірнеше тілді меңгерген студенттер контексттерінде тілді меңгеру мен жазу құзыреттілігі өзара тығыз байланысты деген тұжырым қалыптасқан және аударма құралдарын тиімді пайдалану мен тілді меңгеру ана тілінде жазуға көп пайдасын тигізеді (Doiz, 2013).

Сондай-ақ студенттер жазылым құзыреттіліктерінің дамуын зерттеу, конспектілеу, жобаны құру және қайта қарау сияқты әрекеттер арқылы, сондай-ақ мазмұн сапасы мен дәлелдеуге

басымдық беру арқылы көрсетті. Бұл Блум таксономиясындағы көрсеткіштерге сәйкес келеді, онда студент негізгі түсінуден бастап синтез және бағалау сияқты жоғары деңгейлі дағдыларға дейін дамиды (Anderson, 2001).

Сілтеме, қайталау және жүйелеу сияқты техникалық аспектілер де жазылым барысында туындайтын жалпы кедергілер ретінде анықталды. Бұл қиындықтарды әлемдік зерттеулерде кездесетін кедергілер ретінде атап көрсетуге болады және олар плагиатты болдырмауда көптеген жұмыстарды атқаруды қажет етеді. Сонымен қатар сыни тұрғыдан ойлау да көптеген студенттер үшін жазылым дағдысын қалыптастырудағы басым бағыттың бірі ретінде анықталды. Зерттеулер жазылым құзыреттілігінің тек лингвистикалық аспектілермен шектелмей, мазмұндық түсінік пен когнитивтік белсенділікті де қажет ететінін айқындайды (Turner, 2010).

Жазылымда қашан да тіл негізгі фактор болып қала береді. Ойларын қазақ немесе орыс тіліне, ағылшын тіліне аудару туралы айтқан студенттердің қиындықтары бірдей. Бұл орайда Д. Камминстің тіларалық өзара тәуелділік гипотезасын мысалға алуға болады; оған сәйкес, студенттің ана тіліндегі сауаттылығы екінші тілдегі академиялық жазылым дағдыларының қалыптасуына оң әсер етуі де, сонымен бірге белгілі бір қиындықтар тудыруы да мүмкін (Cummins, 2000). Академиялық ортадағы бұл сын-қатерлер халықаралық деңгейде де ауқымды зерттеулерге түрткі болып, жоғары оқу орындарында жазылым дағдыларын дамытуға бағытталған арнайы педагогикалық жұмыстарды жүзеге асыру қажеттілігін айқындап отыр (Lin, 2021). Бұл тұрғыда студенттердің ғылыми стиль талаптары мен академиялық дискурсты меңгеруі тек жекелеген пәндік бағдарламалардың емес, бүкіл жоғары білім беру жүйесінің кешенді міндеті ретінде қарастырылуы тиіс (Lekamge, 2024).

Академиялық жазылымды оқытудың педагогикалық әдістері ішінара ғана тиімді деп бағаланды. Студенттер дәрістердің мазмұндылығын атап өткенімен, теориялық қағидалардың практикалық тұрғыдан жүзеге асуына күмәнмен қарайды. Бұл жазу дағдыларын қалыптастыруда дәстүрлі дәріс форматының шектеулі мүмкіндіктерін көрсететін педагогикалық сынмен үндеседі (Wingate, 2012: 30).

Топтағы студенттердің өзара ынтымақтастығы, онлайн деректер базасы және жазу үлгілері оқудағы олқылықтарды жоюға көмектесетіні анықталды. Мұндай ресурстар студенттердің жазбаша жұмысын жақсартуға кеңінен қолдау көрсетеді. Пәнаралық тапсырмалар мен орыс және ағылшын тіліндегі дәрістерге, семинарларға шақырулар, әсіресе, Қазақстан сияқты лингвистикалық тұрғыдан алуан түрлі орталарда оң нәтижесін беруде.

Жоғары оқу орнында білім алу барысында студенттердің академиялық жазылымға деген көзқарасы айтарлықтай трансформацияға ұшыраған. Жазу дағдысы туа біткен қабілет емес, керісінше, практика мен қолдау жүйелеріне тікелей тәуелді процесс ретінде қабылдана бастады. Бұл нәтижелер Ф. Пажарестің жазудағы өзіндік тиімділік кері байланыс пен модельдеу арқылы әлеуметтік ортада қалыптасатын динамикалық құрылым деген тұжырымдамасымен толық үндеседі (Pajares, 2003: 150).

Сонымен қатар зерттеу барысында студенттердің ЖОО-да білім алу кезіндегі өзара іс-қимыл мен бірлескен жобаларды орындау үдерісін академиялық жазылым дағдыларын дамытудың негізгі құралы ретінде қарастыратыны анықталды. Бұл бағыт Э. Венгердің практикалық қауымдастықтар тұжырымдамасымен үндеседі; оған сәйкес, бірлескен әлеуметтік орта тұлғалық және кәсіби дағдыларды қалыптастыруда шешуші рөл атқарады (Wenger, 1998).

Студенттердің қорытынды рефлексиялары төрт негізгі тақырыпты атап өтті: тұрақты түрдегі тәжірибенің құндылығы, нақты нұсқаулықтың қажеттілігі, сыни тұрғыдан ойлау маңыздылығы және көп тілді үйрену қажеттіліктері. Бұл ұстанымдар академиялық жазылымды студенттердің өмірлік тәжірибесіне және болашақ кәсіби іс-әрекетінің ерекшеліктеріне негізделген контекстік үдеріс ретінде оқыту қажеттігін негіздейді. Академиялық жазылым – бұл ғылыми және оқу үрдісінде ақпаратты жүйелеу, талдау, дәлелдеу және пікір алмасу тәсілі. Педагогикалық салада жазылым дағдылары мұғалімнің оқыту әдістемесін дамытуға, білім алушылармен тиімді қарым-қатынас орнатуға және ғылыми-зерттеу жұмыстарын жүргізуге мүмкіндік береді. Студенттердің академиялық жазылым дағдыларын қалыптастыру, олардың ойлау қабілетін жетілдіріп, зерттеушілік мәдениетін дамытуға ықпал етеді.

Академиялық жазылым дағдыларының қалыптасуы педагогикалық ЖОО-ларда білім алушылардың кәсіби дамуында маңызды рөл атқарады. Оқытушылар мен студенттер арасындағы ынтымақтастық, тәжірибе алмасу және теорияны практикалық тұрғыда қолдану арқылы академиялық жазылым дағдыларын жетілдіру мүмкіндіктері артады. Қазақстандағы жоғары білім беру жүйесі жаһандық стандарттарға сәйкестендіріліп жатқан кезеңде, академиялық жазылымды халықаралық озық тәжірибелер мен лингвистикалық ерекшеліктерді ескере отырып оқытудың маңызы зор. Болашақ педагог оқушыларды тек сауатты жазуға баулып қана қоймай, өскелең ұрпақтың сыни сауаттылығын қалыптастыруға қабілетті рефлексивті маман болуы тиіс.

Қорытынды

Бұл зерттеудің нәтижелері ҚР ЖОО-да педагогикалық бағытта білім алатын студенттердің академиялық жазылымдағыдағы құзыреттілікті қалай түсінетіні, жазылым дағдысын қалай қалыптастыратыны тұрғысынан нақты түсінік береді. Педагогикалық бағытта білім алатын студенттер, академиялық жазылым дағдысын қалыптастыру оқу жетістіктері үшін де, кәсіби дайындық үшін де маңызды деп таниды. Дегенмен бұл тану сенімсіздік, қызығушылық пен зияткерлік белсенділік сияқты әртүрлі эмоционалды жайттармен қатар жүреді, когнитивті және аффективті әрекет ретінде жазудың күрделілігін көрсетеді (Pajares, 2003: 148). Бұл академиялық жазылымды оқыту барысындағы негізгі қиындықтар болып отыр.

Сонымен қатар студенттердің көзқарастары арқылы олардың академиялық жазылымды ресми міндеттеме ретінде қабылдайтындықтарын және оны негізгі кәсіби құрал ретінде бағалайтындықтарын анықтауға болады. Ли және Стрит көрсеткендей, жазуды жай білімді тексеретін тапсырма емес, әлеуметтік жағдайдағы және сыни тұрғыда бекітілген тәжірибе ретінде түсіну керек (Lea, 1998: 163).

Бұл зерттеу студенттердің тілдік негіздерін, пәндік бағдарларын және эмоционалды траекторияларын қарастыруда педагогиканың қажеттілігін көрсетеді. Бірнеше тілді меңгерген, әсіресе ана тіліндегі ойлауды ағылшын тіліндегі академиялық деңгейде байланыстыра алатын тұлғаларға негізделген, Камминстің өзара тәуелділік гипотезасы сәйкес көптілді білім беруді дамыту қажет. Кері байланыс, өзара талқылау стратегиялары студенттердің жазылым құзыреттілігін қалыптастыруда маңызды рөл атқарады. Бұл тұжырымдар үдеріске бағытталған, инклюзивті және пәндер бойынша интеграцияланған оқу бағдарламасының қажеттілігін көрсетеді.

Қорытындылай келе, академиялық жазылым – педагогикалық бағытта білім алатын студенттердің академиялық тұлғасын, педагогикалық ой-өрісін және кәсіби қабілетін қалыптастыратын даму жолы. Бұл бағыттағы білім беруді қолдау мақсатында ЖОО-лар диалогтік және рефлексивті, сондай-ақ студенттердің тілдік және мәдени ерекшеліктеріне бейімделген педагогикалық үлгілерді дамытуға басымдық беруі тиіс. Зерттеудің негізгі ғылыми үлесі – академиялық жазылымды оқытудағы қиындықтарды тек тілдік тұрғыда емес, эмоциялық, жанрлық және педагогикалық факторлармен сабақтас құбылыс ретінде көрсетуінде. Бұл зерттеуден алынған түсініктер әртүрлі және академиялық сауаттылықты арттыруға бағытталған ұлттық білім беру саясатын, оқу жоспарын әзірлеу және мұғалімдерді даярлау бағдарламаларын құруға ықпал ете алады.

Әдебиеттер

Асанбаева Е.Б. Кино дискурсы негізінде білім алушылардың жазылым дағдысын дамыту. – Торайғыров университеті хабаршысы. Филология сериясы, (4). – 2022. – 21-30-бб. <https://doi.org/10.48081/ENLC2286>

Балтабаева Ж.Қ., Кенжебаева Г.М. «Қазақ тілі» пәнінен жазылым дағдысын дамыту жолдары. Білім ғылыми-педагогикалық журналы, (3). – 2023. – 88-96-бб. <https://doi.org/10.59941/2960-0642-2023-3-88-96>

Килыбаев Т.Б., Молдағали Б., Акимбекова Ш.А. Қазақстан білім беру жүйесі мәнмәтінінде академиялық жазылым дағдыларының қалыптасу ерекшеліктері. Торайғыров университетінің хабаршысы. – Филология сериясы. – (3). 2022. – 86-97-бб. <https://doi.org/10.48081/JGSV3296>

Оспанов Е.Т. Академиялық жазылым негіздері: оқу құралы. – Алматы: Толғанай Т, 2024. – 324 б.

Anderson, L.W., Krathwohl, D.R. A taxonomy for learning, teaching, and assessing: A revision of Bloom's taxonomy of educational objectives. Longman. 2001. https://www.quincycollege.edu/wp-content/uploads/Anderson-and-Krathwohl_Revised-Blooms-Taxonomy.pdf

- Cummins, J. Language, power and pedagogy: Bilingual children in the crossfire. *Multilingual Matters*. 2000. <https://doi.org/10.1080/15235882.2001.10162800>
- Doiz, A., Lasagabaster, D., Sierra, J.M. English-medium instruction at universities: Global challenges. 2013. *Multilingual Matters*. ISBN 9781847698148.
- Ivanic, R. Discourses of writing and learning to write. *Language and Education*, 18(3), 2004. Pp. 220-245. <https://doi.org/10.1080/09500780408666877>
- Jafary, M., Soleimani, M., Haghdoost, A. A critical review on the second language academic literacy development in Iranian higher education system. *English Language Teaching*, 17(2). 2024. P. 58. <https://doi.org/10.5539/elt.v17n2p58>
- Khammee, K., Liang-Itsara, A., Nomnian, S., Rhee, S. The effects of using scientific genre to promote undergraduate students' English academic writing in an ESP course. *World Journal of English Language*, 14(3). 2024. 170. <https://doi.org/10.5430/wjel.v14n3p170>
- Lea, M.R., Street, B.V. Student writing in higher education: An academic literacies approach. *Studies in Higher Education*, 23(2). 1998. Pp. 157-172. <https://doi.org/10.1080/03075079812331380364>
- Lekamge, R., Jenan, R. Enhancing academic writing proficiency among English as a second language users at the undergraduate level: A comparative analysis of student-lecturer perspectives and strategies. *Research and Education*, 10, 37. 2024. <https://doi.org/10.56177/red.10.2024.art.4>
- Leki, I. *Undergraduate writing in the disciplines: A longitudinal study*. Routledge, 2007.
- Lin, L.H.F., Morrison, B. Challenges in academic writing: Perspectives of engineering faculty and L2 postgraduate research students. *English for Specific Purposes*, 63, 59. 2021. <https://doi.org/10.1016/j.esp.2021.03.004>
- Pajares, F. Self-efficacy beliefs, motivation, and achievement in writing: A review of the literature. *Reading & Writing Quarterly*, 19(2). 2003. Pp. 139-158. <https://doi.org/10.1080/10573560308222>
- Rasulova, M., Ataulayeva, S. Teaching academic writing in English: Approaches and products. *E3S Web of Conferences*, 413, 3022. 2023. <https://doi.org/10.1051/e3sconf/202341303022>
- Swartz, C., Valeyeva, E. Module to scaffold the process of filling grant documents in English. *Vestnik of Samara State Technical University. Psychological and Pedagogical Sciences*, 17(2). 2020. 182. <https://doi.org/10.17673/vsgtu-pps.2020.2.14>
- Tajik, M.A., Manan, S.A., Arvatu, A.C., Shegebayev, M. Growing pains: graduate students grappling with English medium instruction in Kazakhstan. *Asian Englishes*, 26(1). 2022. 249. <https://doi.org/10.1080/13488678.2022.2119970>
- Tajik, M.A., Akhmetova, G.E., Fillipova, L., Shamatov, D., Zhunussova, G. Students' struggles with EMI in Kazakhstani universities. *The Education and Science Journal*, 24(8). 2022. 95. <https://doi.org/10.17853/1994-5639-2022-8-95-115>
- Tardy, C.M. *Building genre knowledge*. Parlor Press, 2009.
- Turner, J. Language in the academy: Cultural reflexivity and intercultural dynamics. *Multilingual Matters*. 2010.
- Wenger, E. *Communities of practice: Learning, meaning, and identity*. Cambridge University Press, 1998. <https://doi.org/10.1017/CBO9780511803932>
- Wingate, U. Using academic literacies and genre-based models for academic writing instruction: A "literacy" journey. *Journal of English for Academic Purposes*, 11(1). 2012. Pp. 26-37. <https://doi.org/10.1016/j.jeap.2011.11.006>
- Zashikhina, I.M. Academic Writing: A Discipline or Disciplines? *Vysshee Obrazovanie v Rossii = Higher Education in Russia*, 30(2). 2021. 134. <https://doi.org/10.31992/0869-3617-2021-30-2-134-143>

References

- Anderson, L.W., Krathwohl, D.R. (2001) A taxonomy for learning, teaching, and assessing: A revision of Bloom's taxonomy of educational objectives. Longman. (in English)
- Asanbaeva, E.B. (2022) Kino diskursy negizinde bilim alushylardyng zhazylym dagdysyn damytu. *Torajgyrov universiteti habarshysy. Filologiya serijasy*. No. 4. 21-30-bb. [Asanbayeva, E.B. (2022) Developing students' writing skills based on film discourse, *Bulletin of Torajgyrov University. Philological series*. No. 4. Pp. 21-30.] <https://doi.org/10.48081/EHLC2286> (in Kazakh)
- Baltabaeva, Zh.Q., Kenzhebaeva, G.M. (2023) «Qazaq tili» paninen zhazylym dagdysyn damytu zholdary. «Bilim» gylymi-pedagogikalyq zhurnaly. No. 3. 88-96-bb. [Baltabayeva, Zh.K., Kenzhebayeva, G.M. (2023) Ways of developing writing skills in the Kazakh language subject, *Scientific and pedagogical magazine "Bilim"*. No. 3. Pp. 88-96.] <https://doi.org/10.59941/2960-0642-2023-3-88-96> (in Kazakh)
- Cummins, J. (2000) Language, power and pedagogy: Bilingual children in the crossfire. *Multilingual Matters*. (in English)
- Doiz, A., Lasagabaster, D., Sierra, J.M. (2013) English-medium instruction at universities: Global challenges. *Multilingual Matters*. (in English)
- Ivanic, R. (2004) Discourses of writing and learning to write, *Language and Education*, Vol. 18. No.3. Pp. 220–245. <https://doi.org/10.1080/09500780408666877> (in English)
- Jafary, M., Soleimani, M., Haghdoost, A. (2024) A critical review on the second language academic literacy development in Iranian higher education system, *English Language Teaching*. Vol. 17. No. 2. P. 58. <https://doi.org/10.5539/elt.v17n2p58> (in English)
- Khammee, K., Liang-Itsara, A., Nomnian, S., Rhee, S. (2024) The effects of using scientific genre to promote undergraduate students' English academic writing in an ESP course, *World Journal of English Language*. Vol. 14. No. 3. P.

170. <https://doi.org/10.5430/wjel.v14n3p170> (in English)

Lea, M.R., Street, B.V. (1998) Student writing in higher education: An academic literacies approach, *Studies in Higher Education*, Vol. 23, No. 2. Pp. 157-172. <https://doi.org/10.1080/03075079812331380364> (in English)

Lekamge, R., Jenan, R. (2024) Enhancing academic writing proficiency among English as a second language users at the undergraduate level: A comparative analysis of student-lecturer perspectives and strategies, *Research and Education*, Vol. 10. P. 37. <https://doi.org/10.56177/red.10.2024.art.4> (in English)

Leki, I. (2007) *Undergraduate writing in the disciplines: A longitudinal study*. Routledge. (in English)

Lin, L.H.F., Morrison, B. (2021) Challenges in academic writing: Perspectives of engineering faculty and L2 postgraduate research students, *English for Specific Purposes*. Vol. 63. P. 59. <https://doi.org/10.1016/j.esp.2021.03.004> (in English)

Ospanov, E.T. (2024) *Akademijalyq zhazylym negizderi: oqu quraly*. Almaty: Tolganaj T. 324 b. [Ospanov, E.T. (2024) *Fundamentals of academic writing*. Almaty: Tolganaj T. 324 p.] (in Kazakh)

Pajares, F. (2003) Self-efficacy beliefs, motivation, and achievement in writing: A review of the literature, *Reading & Writing Quarterly*, Vol. 19. No. 2. Pp. 139-158. <https://doi.org/10.1080/10573560308222> (in English)

Qilybaev, T.B., Moldagali, B., Akimbekova, Sh.A. (2022) Kazakstan bilim beru zhujesi manmatininde akademijalyq zhazylym dagdylarynyng qalyptasuy. *Torajgyrov universitetining habarshysy. Filologija serijasy*. No. 3. 86-97-bb. (Kilybayev, T.B., Moldagali, B., Akimbekova, Sh.A. (2022) Features of the formation of academic writing skills in the context of the education system of Kazakhstan. *Bulletin of Toraiyrs University. Philological series*. No. 3. Pp. 86-97.] <https://doi.org/10.48081/JGSV3296> (in Kazakh)

Rasulova, M., Ataullayeva, S. (2023) Teaching academic writing in English: Approaches and products, *E3S Web of Conferences*. Vol. 413. P. 3022. <https://doi.org/10.1051/e3sconf/202341303022> (in English)

Swartz, C., Valeyeva, E. (2020) Module to scaffold the process of filling grant documents in English, *Vestnik of Samara State Technical University. Psychological and Pedagogical Sciences*. Vol. 17. No. 2. P. 182. <https://doi.org/10.17673/vsgtu-pps.2020.2.14> (in English)

Tajik, M.A., Manan, S.A., Arvatu, A.C., Shegebayev, M. (2022) Growing pains: graduate students grappling with English medium instruction in Kazakhstan, *Asian Englishes*. Vol. 26. No. 1. P. 249. <https://doi.org/10.1080/13488678.2022.2119970> (in English)

Tajik, M. A., Akhmetova, G. E., Fillipova, L., Shamatov, D., Zhunussova, G. (2022) Students' struggles with EMI in Kazakhstani universities, *The Education and Science Journal*. Vol. 24. No. 8. Pp. 95-115. <https://doi.org/10.17853/1994-5639-2022-8-95-115> (in English)

Tardy, C. M. (2009) *Building genre knowledge*. Parlor Press. (in English)

Turner, J. (2010) Language in the academy: Cultural reflexivity and intercultural dynamics. *Multilingual Matters*. (in English)

Wenger, E. (1998) *Communities of practice: Learning, meaning, and identity*. Cambridge University Press. <https://doi.org/10.1017/CBO9780511803932> (in English)

Wingate, U. (2012) Using academic literacies and genre-based models for academic writing instruction: A "literacy" journey, *Journal of English for Academic Purposes*, Vol. 11. No. 1. Pp. 26-37. <https://doi.org/10.1016/j.jeap.2011.11.006> (in English)

Zashikhina, I.M. (2021) Academic Writing: A Discipline or Disciplines?, *Vysshee Obrazovanie v Rossii Higher Education in Russia*. Vol. 30. No. 2. P. 134. <https://doi.org/10.31992/0869-3617-2021-30-2-134-143> (in Russian)

Мақала туралы ақпарат / Информация о статье / Information about the article

Редакцияға түсті / Поступила в редакцию / Entered the editorial office: 08.07.2025.

Жариялауға қабылданды / Принята к публикации / Accepted for publication: 29.03.2026.

© Оспанов Е.Т., Кәрібекова А.Ж., Тұрарова А.Н., 2026

